

Презентація на тему:

«Проблема сенсу людського життя»

Підготував:
студент групи ПС-41
Заріцький Володимир

Актуальність теми:

Питання про сенс життя — одна з традиційних проблем філософії, теології та художньої літератури, де воно розглядається переважно з точки зору визначення того, у чому полягає найгідніший людини сенс життя.

Питання про сенс життя люди ставили і ставлять досі, висуваючи конкуруючі між собою гіпотези, філософські, теологічні та релігійні пояснення. Отримані відповіді на ці питання формували науку. У даний момент наука в змозі відповісти з певною часткою достовірності на конкретні запитання на кшталт «Як саме...?», «За яких умов...?», «Що буде, якщо...?». Ненауково поставлені запитання, типу «У чому (що є) мета (сенс) життя?», «Навіщо мені жити?» залишаються в рамках тільки філософії і теології. Окремо можна помітити, що в рамках психології запитання «Яка мета життя людини взагалі?» може бути вивчене (і вивчається), оскільки психологія оперує поняттями «мета», «людина» і «життя».

Отже, в чому полягає сенс життя?

Сенс життя - це поняття, яке відбиває постійне прагнення людини співвідносити свої вчинки із системою суспільних цінностей, з вищим благом, щоб у такий спосіб діставати можливість виправдовувати себе у своїх власних очах, в очах інших людей чи перед якимось авторитетом, Богом. Інакше кажучи, це пояснення собі й іншим, для чого ти живеш.

Сенс життя, сенс буття — філософська та духовна проблема, що має відношення до визначення мети існування, призначення людства, людини як біологічного виду, одне з основних світоглядних понять, що має величезне значення для духовно-морального становлення особистості.

Гамлет тримає череп придворного блазня Йорика. Ця сцена широко асоціюється з реплікою героя "Бути чи не бути? Ось у чому питання! Бути чи не бути? Ось у чому прокляття життя "

Питання про сенс життя також може розумітися як суб'єктивна оцінка прожитого життя та відповідності досягнутих результатів початковим намірам, як розуміння людиною змісту та спрямованості свого життя, свого місця у світі, як проблема впливу людини на навколишню дійсність та постановки людиною цілей, що виходять за рамки його життя. У цьому випадку мається на увазі необхідність знайти відповідь на питання:

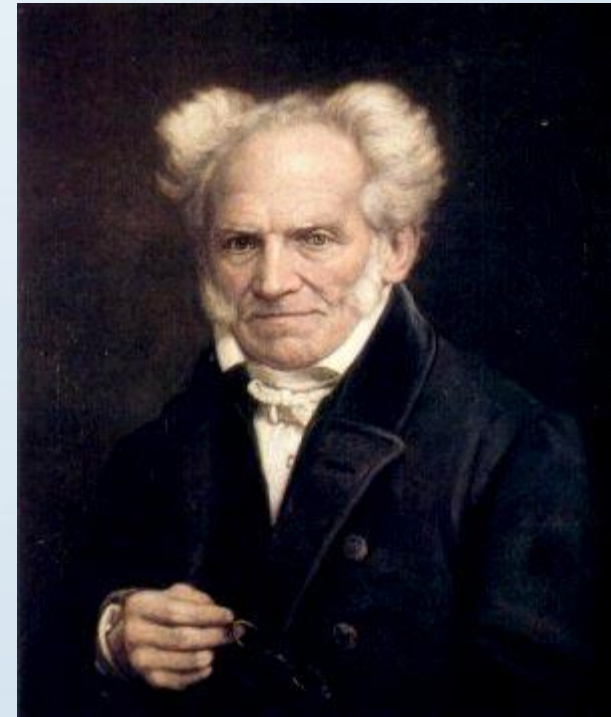
- «У чому полягають життєві цінності?»,
- «Що є метою життя?» (Або найбільш спільною метою життя людини як такої, людини взагалі),
- «Навіщо (Для чого) мені жити?».

Філософські бачення проблеми:

Ірраціоналізм

- Німецький філософ XIX століття [Артур Шопенгауер](#) визначив життя людини як прояв *світової волі*: людям здається, що вони вчиняють за власним бажанням, але насправді ними рухає чужа воля. Життя людини, за Шопенгауером, — це постійна боротьба зі смертю, невпинне страждання, причому всі зусилля звільнитися від страждань призводять лише до того, що одне страждання замінюється іншим, тоді як задоволення основних життєвих потреб обертається тільки пересиченням і нудьгою

Артур Шопенгауер

Філософські бачення проблеми:

Екзистенціалізм:

Проблемі вибору сенсу життя, зокрема, присвячені роботи філософів-екзистенціалістів ХХ століття — [Альбера Камю](#) («Міф про Сізіфа»), [Жан-Поль Сартра](#) («Нудота»), [Мартіна Хайдеггера](#) («Розмова на дорозі»), Карла Ясперса («Сенс і призначення історії»).

Предтеча екзистенціалізму, [данський філософ](#) ХІХ століття [Серен К'єркегор](#) стверджував, що життя сповнене [абсурду](#) і людина повинна створювати свої власні цінності в байдужому світі.

Серен К'єркегор

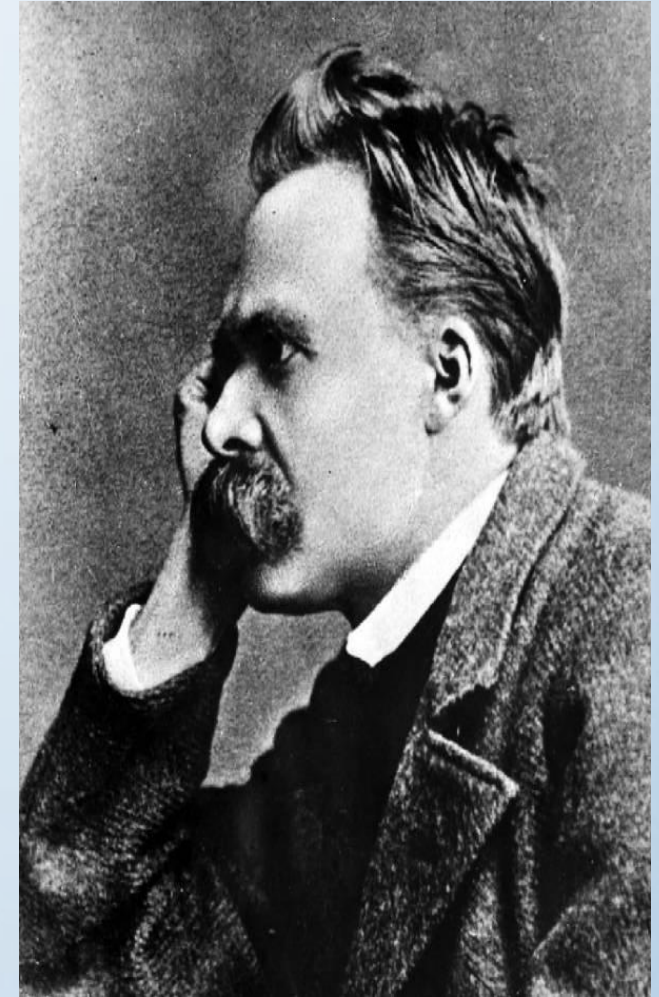

Філософські бачення проблеми:

Нігілістські погляди

Фрідріх Ніцше характеризував нігілізм як спорожнення світу і особливо людського існування від змісту, мети, осяжної істини або істотної цінності. Ф.Ніцше також вважав, що сенсом життя є підготовка Землі до появи надлюдини: «Людина — це линва, натягнута між мавпою і надлюдиною», — що має певні спільні риси з думкою трансгуманістів про постлюдину, людину майбутнього. Нігілізм заперечує вимоги знання і правди, і досліджує сенс існування без пізнаваної істини. У ньому можна знайти силу і причину для прославлення в різних і унікальних областях людських відносин, які він досліджує. З нігілістичної точки зору, першоджерелом моральних цінностей є індивід, а не культура або інша раціональна або об'єктивна підстава.

Фрідріх Ніцше

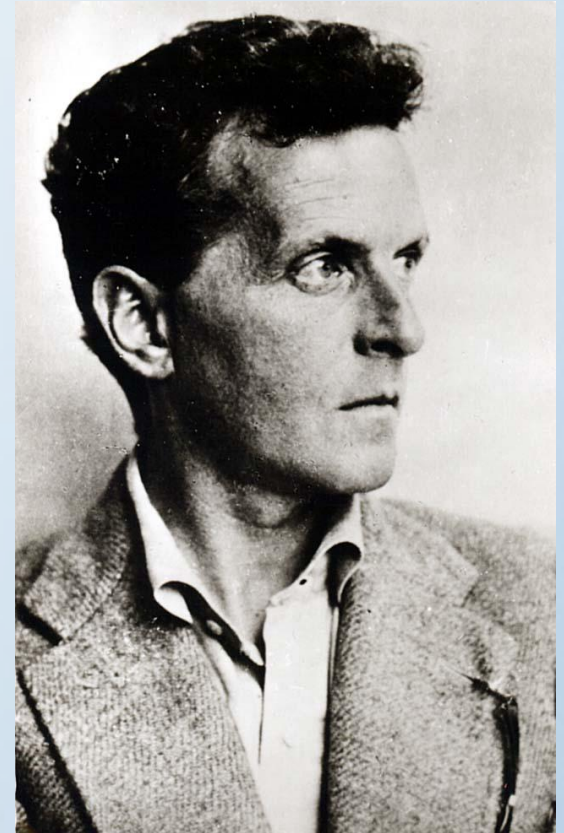

Філософські бачення проблеми:

Людвіг Вітгенштейн

Позитивістські погляди

Що стосується сенсу життя, [Людвіг Вітгенштейн](#) та інші логічні позитивісти скажуть: речі в особистому житті можуть мати сенс (важливість), але саме життя не має жодного сенсу відмінного від цих речей. У цьому контексті говориться, що чиєсь персональне життя має сенс (важливе для самої людини або інших) у формі подій, що трапляються протягом усього цього життя, і результатів цього життя в термінах досягнень, спадщини, сім'ї і т. д. Але говорити, що, власне, саме життя має сенс, означає неправильно застосовувати мову, тому що будь-яке зауваження про важливість або значення доречно лише «в» житті (для тих хто його живе), робить твердження помилковим.

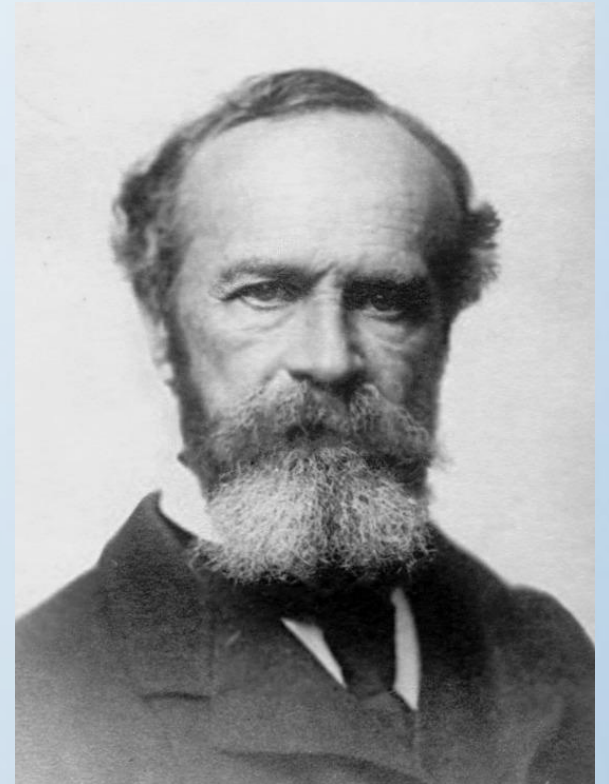
Філософські бачення проблеми:

Прагматичний підхід

Філософи-прагматики вважають, що замість пошуків істини про життя ми повинні шукати корисне розуміння життя. [Вільям Джеймс](#) стверджував, що істина може бути створена, але не знайдена. Таким чином, сенс життя — це віра в ціль життя, яка не суперечить чієму-небудь досвіду змістовного життя. Грубо кажучи, це могло б звучати як: «Сенсом життя є ті цілі, які змушують вас цінувати його». Для прагматика сенс життя, вашого життя, може бути відкритий тільки через досвід.

На практиці це означає, що для прагматиків, теоретичні вимоги повинні бути зав'язані на практиці верифікації, тобто необхідно вміти робити прогнози і перевіряти їх — і що, зрештою, потреби людства повинні направляти людські дослідження.

Вільям Джеймс

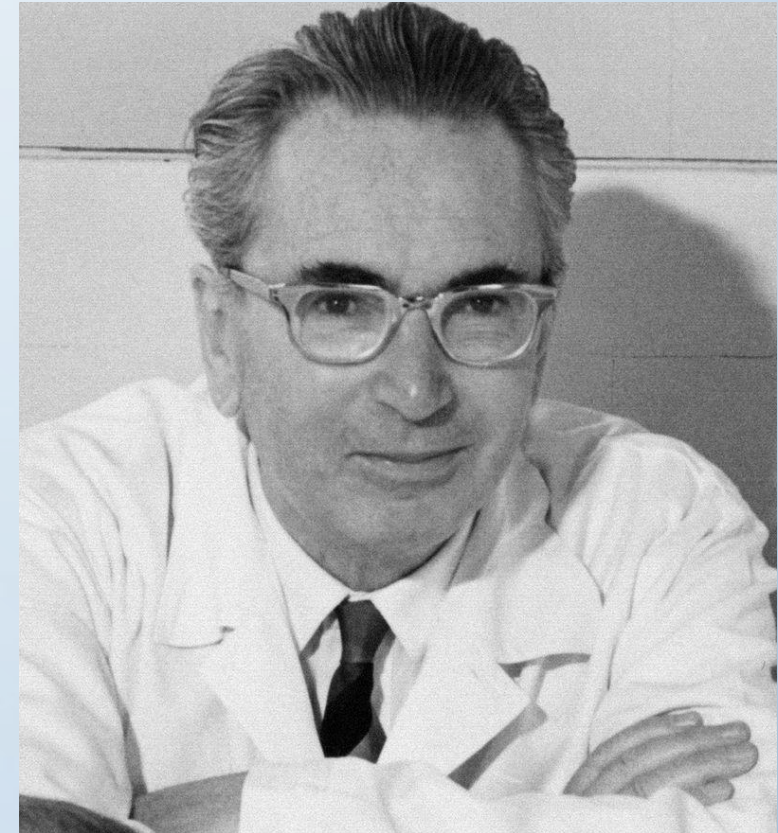

Серед психологів в цьому напрямі найбільше виділяють Віктора Франкла.

Логотерапія

Згідно з логотерапією, рушійною силою людської поведінки є прагнення знайти та реалізувати існуючий у зовнішньому світі сенс життя. Одною з ключових саме людських властивостей є воля до сенсу. Пригноблення цієї потреби, яку Франкль називав екзистенціальною фрустрацією, є частою причиною психічних та невротичних розладів особистості — ноогенних розладів. Логотерапія покликана допомагати людині зробити життя — своє минуле, сьогодення, майбутнє — більш осмисленим, тим самим позбавити його від неврозу, який часто породжується відчуттям нісенітності.

Віктор Франкл

Схематично і досить умовно можна окреслити такі варіанти вирішення проблеми сенсу життя в історії людської культури:

- 1. Сенс життя споконвічно існує в глибинах самого життя. Для цього варіанта характерне релігійне тлумачення життя. Єдине, що робить осмисленим життя і має для людини абсолютний сенс, є не що інше, як активна співучасть у Боголюдському житті. Не перероблення світу на основах добра, а вирощування в собі субстанціального добра, зусилля жити з Христом і у Христі. Бог створив людину за своїм образом і подобою. І ми своїм життям повинні проявити його, бо емпіричне життя світу, як писав Семен Франк, безглузде, як безладно вирвані з книги сторінки.

Схематично і досить умовно можна окреслити такі варіанти вирішення проблеми сенсу життя в історії людської культури:

- 2. Сенс життя перебуває за межами життя. Його можна назвати "життям заради інших людей". Для людини життя стає осмисленим, коли вона служить інтересам родини, нації, суспільства, коли вона живе заради щастя прийдешніх поколінь. їй небайдуже, що вона залишить після себе. Недаремно прожити життя - це і продовжитися у своїх нащадках, і передати їм результати своєї матеріальної і духовної діяльності. Але на цьому шляху існує небезпека опинитися в ситуації, коли все твоє неповторне життя перетворюється на засіб для створення якоїсь ідеї чи ідеалу (це може бути ідея комунізму, "світлого майбутнього" тощо). Якщо така позиція не пов'язана з духовною еволюцією людської особистості, людина стає на шлях фанатизму (історія знає безліч варіантів і класового, і національного, і релігійного фанатизму).

Схематично і досить умовно можна окреслити такі варіанти вирішення проблеми сенсу життя в історії людської культури:

- 3. Сенс життя створюється самим суб'єктом. Цей варіант можна розуміти як "життя заради життя". Його фундатором був давньогрецький філософ Епікур. Жити потрібно так, вважає філософ, щоб насолоджуватися життям, отримувати задоволення від життєвих благ і не думати про смерть. Цінність епікурейської позиції полягає в тому, що вона застерігає нас від ситуації, за якої пошук сенсу життя відсуває на другий план саме життя. Життя саме по собі є цінністю, рідкісним дарунком, і людині до нього слід ставитися із вдячністю і любов'ю. Адже їй дана можливість переживати неповторність власного існування в усіх його проявах - від радощів, злетів і перемог до падіння, відчаю і страждань. Разом з тим епікурейське ставлення до життя, якщо воно позбавлене відповідальності за цей дарунок, утверджує в людині егоїстичну позицію "життя заради себе" і веде до втрати відчуття його повноцінності.

Висновки:

1. Філософське пізнання має гуманістичну спрямованість, тобто головним предметом філософських роздумів є людина і її існування у світі. Усі філософські проблеми, хоч би якими абстрактними вони не здавалися, так чи інакше пов'язані з проблемою людини. Невипадково І. Кант питання "що таке людина?" формулює як основне питання філософії.
2. Людина - це біосоціальна єдність, у якій через соціальне, біологічне й духовне реалізується людське, що знаходить свій вияв у психологічному, моральному, релігійному, політичному. Всі ці форми вияву людського єства співіснують в органічній єдності, взаємодії, взаємопроникненні.
3. Людина - це така істота, яка своєю діяльністю створює власну історію, в процесі чого формується, змінюється і розвивається її сутність. Тобто сутність людини не є історично незмінною. Вона змінюється разом із розвитком людини, людства, акумулюючи в собі зміст людського, зміст культури, соціальних цінностей.
4. Людина - єдина істота, яка усвідомлює свою смертність. З цим пов'язане питання про зміст і мету життя, роздуми над яким є для багатьох вихідним пунктом у виробленні "лінії життя".

Дякую за увагу!

